

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 5 maj 2015*

”Talan om ogiltigförklaring — Genomförande av fördjupat samarbete — Upprättande av ett enhetligt skydd enligt ett patent — Förordning (EU) nr 1257/2012 — Artikel 118 första stycket FEUF — Rättslig grund — Artikel 291 FEUF — Delegering av befogenheter till organ utanför Europeiska unionen — Principerna om unionsrättens autonomi och om dess enhetliga tillämpning”

I mål C-146/13,

angående talan om ogiltigförklaring enligt artikel 263 FEUF, som väckts den 22 mars 2013,

Konungariket Spanien, företrätt av E. Chamizo Llatas och S. Centeno Huerta, båda i egenskap av ombud,

sökande,

mot

Europaparlamentet, företrätt av M. Gómez-Leal, M. Dean och U. Rösslein, samtliga i egenskap av ombud,

Europeiska unionens råd, företrätt av T. Middleton, F. Florindo Gijón, M. Balta och L. Grønfeldt, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

med stöd av

Konungariket Belgien, företrätt av C. Pochet, J.-C. Halleux och T. Materne, samtliga i egenskap av ombud,

Republiken Tjeckien, företrädd av M. Smolek och J. Vlácil, båda i egenskap av ombud,

Konungariket Danmark, företrätt av C. Thorning och M. Wolff, båda i egenskap av ombud,

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av T. Henze, M. Möller och J. Kemper, samtliga i egenskap av ombud,

Republiken Frankrike, företrädd av G. de Bergues, F.-X. Bréchet, D. Colas och N. Rouam, samtliga i egenskap av ombud,

Storhertigdömet Luxemburg,

* Rättegångsspråk: spanska.

Ungern, företrätt av M. Fehér och K. Szíjjártó, båda i egenskap av ombud,

Konungariket Nederländerna, företrätt av M. Bulterman och J. Langer, båda i egenskap av ombud,

Konungariket Sverige, företrädd av A. Falk, C. Meyer-Seitz och U. Persson, samtliga i egenskap av ombud,

Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland, företrätt av M. Holt i egenskap av ombud, biträdd av J. Stratford, QC, och T. Mitcheson, barrister,

Europeiska kommissionen, företrädd av I. Martínez del Peral, T. van Rijn, B. Smulders och F. Bulst, samtliga i egenskap av ombud,

intervenienter,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, vice-ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič (referent), A. Ó Caoimh, C. Vajda och S. Rodin samt domarna A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits, E. Jarašiūnas, C.G. Fernlund och J. L. da Cruz Vilaça,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 1 juli 2014,

och efter att den 18 november 2014 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Konungariket Spanien har yrkat att domstolen ska ogiltigförklara Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2012 av den 17 december 2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd (EUT L 361, s. 1) (nedan kallad den angripna förordningen).
- 2 Europeiska unionens råd antog den angripna förordningen till följd av rådets beslut 2011/167/EU av den 10 mars 2011 om bemyndigande av ett fördjupat samarbete på området för skapande av ett enhetligt patentskydd (EUT L 76, s. 53) (nedan kallat beslutet om fördjupat samarbete).

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

Konventionen om meddelande av europeiska patent

- 3 Artikel 2 i konventionen om meddelande av europeiska patent som undertecknades i München den 5 oktober 1973 och trädde i kraft den 7 oktober 1977, i den version som är tillämplig på förevarande mål, (nedan kallad EPC) har följande lydelse:

”1) Ett patent som meddelas enligt konventionen kallas europeiskt patent.

2) I varje medlemsstat för vilken det meddelats, har ett europeiskt patent samma verkan och regleras av samma bestämmelser som ett i den staten meddelat nationellt patent, om ej annat sägs i konventionen.”

- 4 I artikel 142 i EPC, som har rubriken ”Enhetligt patentskydd”, föreskrivs följande:

”1) Varje grupp av konventionsslutande stater som i ett särskilt avtal föreskrivit att europeiska patent som meddelas för dessa stater har en enhetlig karaktär inom deras territorier kan föreskriva att europeiska patent enbart kan meddelas gemensamt för dessa stater.

2) Bestämmelserna i förevarande del är tillämpliga när en grupp av konventionsslutande stater har använt sig av den befogenhet som föreskrivs i punkt 1.”

- 5 I artikel 143 i EPC, som har rubriken ”Särskilda organ inom det europeiska patentverket” (nedan kallat EPO), föreskrivs följande:

”(1) Gruppen fördragsslutande stater får uppdra åt [EPO] att utföra ytterligare uppgifter.

(2) För att utföra de ytterligare uppgifter som avses under 1 får inom [EPO] inrättas särskilda organ som är gemensamma för de fördragsslutande stater som ingår i gruppen. [EPO:s] president skall leda verksamheten vid sådana särskilda organ. Därvid äger artikel 10.2 och 3 tillämpning.”

- 6 I artikel 145 i EPC, som har rubriken ”Särskilt utskott inom förvaltningsrådet”, anges följande:

”(1) Gruppen fördragsslutande stater får tillsätta ett särskilt utskott inom förvaltningsrådet för att övervaka verksamheten vid de särskilda organ som inrättats enligt artikel 143.2. [EPO] skall ställa till utskottets förfogande den personal, de lokaler och den utrustning som erfordras för att utskottet skall kunna fullgöra sina uppgifter. [EPO:s] president svarar inför förvaltningsrådets särskilda utskott för de särskilda organens verksamhet.

(2) Det särskilda utskottets sammansättning, behörighet och uppgifter bestäms av gruppen fördragsslutande stater.”

- 7 I artikel 146 i EPC har följande lydelse:

”Har [EPO] enligt artikel 143 fått i uppdrag att utföra ytterligare uppgifter, skall gruppen fördragsslutande stater svara för de kostnader som organisationen ådrar sig genom att utföra dessa uppgifter. Har särskilda organ inrättats inom [EPO] för att utföra dessa ytterligare uppgifter, skall gruppen svara för de utgifter för personal, lokaler och utrustning som bör påföras dessa organ. Artikel 39.3 och 4 samt artiklarna 41 och 47 äger motsvarande tillämpning.”

- 8 I artikel 147, som har rubriken ”Betaling av årsavgifter för enhetliga patent”, föreskrivs följande:

”Har gruppen fördragsslutande stater fastställt enhetliga årsavgifter för europeiskt patent, skall den andel som avses i artikel 39.1 beräknas på grundval av dessa enhetliga avgifter. Det lägsta belopp som avses i artikel 39.1 gäller även i fråga om det enhetliga patentet. Artikel 39.3 och 4 äger motsvarande tillämpning.”

Avtalet om en enhetlig patentdomstol

- 9 I artikel 23 i avtalet om en enhetlig patentdomstol som undertecknades i Bryssel den 19 februari 2013 (EUT C 175, s. 1) föreskrivs följande:

”Domstolens åtgärder ska direkt tillskrivas varje avtalsslutande medlemsstat individuellt, även vid tillämpning av artiklarna 258, 259 och 260 i EUF-fördraget, och ska tillskrivas alla avtalsslutande medlemsstater kollektivt.”

- 10 I artikel 89.1 i avtalet om en enhetlig patentdomstol föreskrivs följande:

”Detta avtal träder i kraft den 1 januari 2014 eller den första dagen i den fjärde månaden efter det att det trettonde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet, varav tre ska vara från de tre medlemsstaterna med det största antalet gällande europeiska patent under det år som föregick året för avtalets undertecknande, har deponerats i enlighet med artikel 84 eller den första dagen i den fjärde månaden efter dagen för ikraftträdande av ändringarna av förordning (EU) nr 1215/2012 vad gäller förhållandet mellan den förordningen och detta avtal, beroende på vilket som inträffar sist.”

Unionsrätt

- 11 Skälen 1, 4, 7, 9 16, 20, 24 och 25 i den angripna förordningen har följande lydelse:

”(1) Skapandet av de rättsliga förutsättningarna för företag att anpassa sin verksamhet i fråga om tillverkning och distribution av produkter över nationsgränserna och ge dem större valfrihet och fler möjligheter bidrar till att uppnå unionens mål som framgår av artikel 3.3 [FEU]. Ett enhetligt patentskydd på den inre marknaden, eller åtminstone på en betydande del av den, bör vara ett av de rättsliga instrument som står till företagets förfogande.

...

(4) Ett enhetligt patentskydd kommer att främja vetenskapliga och tekniska framsteg och förbättra den inre marknads funktion genom att göra det lättare, billigare och mer rättssäkert att utnyttja patentsystemet. Det kommer även att förbättra patentskyddet, eftersom det blir möjligt att få ett enhetligt patentskydd i de deltagande medlemsstaterna och minska kostnaderna och underlätta för företagen i hela unionen. Det bör vara tillgängligt för innehavare av europeiska patent från såväl deltagande medlemsstater som andra stater, oavsett deras nationalitet, hemvist eller säte.

...

(7) Ett enhetligt patentskydd bör skapas genom att redan beviljade europeiska patent genom denna förordning ges enhetlig verkan i alla de deltagande medlemsstaterna. Ett europeiskt patent med enhetlig verkan bör främst kännetecknas av en enhetlig karaktär, det vill säga att det ger ett enhetligt skydd och har samma rättsverkan i alla deltagande medlemsstater. Därför bör ett europeiskt patent med enhetlig verkan endast begränsas, överlätas, upphävas eller upphöra med avseende på alla de deltagande medlemsstaterna. Det bör vara möjligt att licensiera ett europeiskt patent med enhetlig verkan för hela territoriet eller en del av de deltagande medlemsstaternas

territorier. För att säkerställa att det enhetliga patentskyddet ger ett enhetligt materiellt skyddsomfång, bör endast europeiska patent som har beviljats med samma kravuppsättning för alla deltagande medlemsstater ha enhetlig verkan. Slutligen bör ett europeiskt patents enhetliga verkan vara underordnad själva det europeiska patentet och inte anses ha uppkommit i den utsträckning det europeiska grundpatentet upphävs eller begränsas.

...

- (9) Det europeiska patentet med enhetlig verkan bör ge innehavaren rätt att förbjuda tredje part att begå handlingar som patentet skyddar mot. Detta bör säkerställas genom inrättandet av en enhetlig patentdomstol. I frågor som inte omfattas av denna förordning eller rådets förordning (EU) nr 1260/2012 av den 17 december 2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd när det gäller tillämpliga översättningsarrangemang [(EUT L 361, s. 89)] bör bestämmelserna i EPC, avtalet om en enhetlig patentdomstol, inbegripet dess bestämmelser om rättighetens omfattning och begränsningar, samt nationell lagstiftning, inbegripet internationella privaträttsliga regler, gälla.

...

- (16) Den grupp av medlemsstater som utnyttjar bestämmelserna i avdelning IX i EPC får ge EPO i uppdrag att utföra vissa arbetsuppgifter och får inrätta ett särskilt utskott inom Europeiska patentorganisationens förvaltningsråd (nedan kallat det särskilda utskottet).

...

- (20) Den lämpliga nivån på och fördelningen av årsavgifter bör fastställas för att säkerställa att alla kostnader för de uppgifter som EPO fått i uppdrag att utföra med anledning av det enhetliga patentskyddet helt och hållet täcks av inkomsterna från europeiska patent med enhetlig verkan, och att intäkterna från årsavgifterna, tillsammans med de avgifter som ska betalas till Europeiska patentorganisationen innan patentet beviljas, säkerställer att Europeiska patentorganisationens budget är balanserad.

...

- (24) Jurisdiktionen med avseende på europeiska patent med enhetlig verkan bör fastställas och regleras av ett instrument som upprättar ett enhetligt system för tvistlösning avseende europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan.
- (25) Att inrätta en enhetlig patentdomstol för att handlägga mål som rör europeiska patent med enhetlig verkan är mycket viktigt för att säkerställa att det patentet fungerar på rätt sätt, en enhetlig rättspraxis och därmed rättssäkerhet liksom kostnadseffektivitet för patenthavarna. Det är därför mycket viktigt att de deltagande medlemsstaterna ratificerar avtalet om en enhetlig patentdomstol i enlighet med sina nationella konstitutionella och parlamentariska förfaranden samt vidtar de åtgärder som krävs för att denna domstol ska kunna inleda sin verksamhet så snart som möjligt.”

¹² I artikel 1 i den angripna förordningen föreskrivs följande:

”1. Syftet med denna förordning är att genomföra ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd som bemyndigats genom beslut[et om fördjupat samarbete].

2. Denna förordning utgör ett särskilt avtal i den mening som avses i artikel 142 i [EPC].”

13 I artikel 2 a–c i den angripna förordningen föreskrivs följande:

”I denna förordning gäller följande definitioner:

- a) *deltagande medlemsstat*: en medlemsstat som deltar i ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd enligt beslut[et om fördjupat samarbete] eller enligt ett beslut som antas i enlighet med artikel 331.1 andra eller tredje stycket [FEUF] vid tidpunkten för ansökan om enhetlig verkan som avses i artikel 9
- b) *uropeiskt patent*: ett patent som beviljas av [EPO] enligt de regler och förfaranden som fastställs i EPC.
- c) *uropeiskt patent med enhetlig verkan*: ett europeiskt patent som genom denna förordning har enhetlig verkan i de deltagande medlemsstaterna”.

14 I artikel 3 i den angripna förordningen anges följande:

”1. Ett europeiskt patent som beviljas med samma kravuppsättning avseende alla deltagande medlemsstater ska ha enhetlig verkan i alla de deltagande medlemsstaterna, förutsatt att dess enhetliga verkan har registrerats i registret för enhetligt patentskydd.

Ett europeiskt patent som beviljats med olika kravuppsättningar för olika deltagande medlemsstater ska inte ha enhetlig verkan.

2. Ett europeiskt patent med enhetlig verkan ska vara av enhetlig karaktär. Det ska ge ett enhetligt skydd och ha samma rättsverkan i alla deltagande medlemsstater.

Det får endast begränsas, överlåtas eller upphävas eller upphöra med avseende på alla de deltagande medlemsstaterna.

Det får licensieras för hela eller en del av de deltagande medlemsstaternas territorier.

3. Ett europeiskt patents enhetliga verkan ska inte anses ha uppstått i den utsträckning det europeiska patentet har upphävts eller begränsats.”

15 I artikel 5.1–5.3 i den angripna förordningen föreskrivs följande:

”1. Ett europeiskt patent med enhetlig verkan ger patenthavaren rätt att förbjuda tredje part att begå handlingar som det patentet skyddar mot i hela territoriet tillhörande de deltagande medlemsstater där det har enhetlig verkan, med förbehåll för tillämpliga begränsningar.

2. Den rättighetens omfattning och begränsningar ska vara enhetliga i alla deltagande medlemsstater där patentet har enhetlig verkan.

3. De handlingar som patentet skyddar mot som avses i punkt 1 och de begränsningar som är tillämpliga är de som fastställts i den lagstiftning som tillämpas på europeiska patent med enhetlig verkan i den deltagande medlemsstat vars nationella lagstiftning är tillämplig på det europeiska patentet med enhetlig verkan som förmögenhetsobjekt i enlighet med artikel 7.”

16 Artikel 7 i den angripna förordningen har följande lydelse:

”1. Ett europeiskt patent med enhetlig verkan ska, som förmögenhetsobjekt, i sin helhet och i alla deltagande medlemsstater anses som ett nationellt patent i den deltagande medlemsstat där det patentet har enhetlig verkan och där sökanden enligt det europeiska patentregistret

- a) hade sin hemvist eller sitt huvudsakliga säte den dag då ansökan om europeiskt patent gavs in, eller
 - b) om led a inte är tillämpligt, sökanden hade ett driftsställe den dag då ansökan om europeiskt patent gavs in.
2. Om två eller flera personer är antecknade i det europeiska patentregistret som medsökande ska punkt 1 a tillämpas på den medsökande som anges först. Om detta inte är möjligt ska punkt 1 a tillämpas på nästa medsökande i turordningen. Kan punkt 1 a inte tillämpas på någon av medsökandena ska punkt 1 b tillämpas.
3. Om ingen sökande hade sin hemvist, sitt huvudsakliga säte eller sitt driftsställe i en deltagande medlemsstat där det patentet har enhetlig verkan enligt punkt 1 eller 2, ska det europeiska patentet med enhetlig verkan, som förmögenhetsobjekt, i sin helhet och i alla deltagande medlemsstater behandlas som ett nationellt patent i den stat där Europeiska patentorganisationen har sitt huvudkontor i enlighet med artikel 6.1 i EPC.
4. Förvärvandet av en rättighet får inte vara beroende av en eventuell registrering i ett nationellt patentregister.”
- 17 I artikel 9 i den angripna förordningen, som har rubriken ”Administrativa uppgifter inom Europeiska patentorganisationen”, föreskrivs följande:
1. De deltagande medlemsstaterna ska, i den mening som avses i artikel 143 i EPC, ge EPO i uppdrag att utföra följande arbetsuppgifter som ska utföras i enlighet med EPO:s interna regler:
 - a) Administrera ansökningar om enhetlig verkan från innehavare av europeiska patent.
 - b) Införa registret för enhetligt patentskydd i det europeiska patentregistret och administrera registret för enhetligt patentskydd.
 - c) Ta emot och registrera sådana förklaringar om licensering som avses i artikel 8, återkallanden av dessa och åtaganden om licensering som innehavaren av ett europeiskt patent med enhetlig verkan har gjort vid internationella standardiseringsorgan.
 - d) Offentliggöra de översättningar som avses i artikel 6 i förordning (EU) nr 1260/2012 under den övergångsperiod som avses i den artikeln.
 - e) Samla in och administrera årsavgifter för europeiska patent med enhetlig verkan för åren efter det år då uppgift om beviljandet offentliggörs i Europeiska patenttidningen. Samla in och administrera de tilläggsavgifter som ska betalas när årsavgifterna betalas för sent, när sådana inbetalningar sker inom sex månader från förfallodagen, samt fördela en del av de insamlade årsavgifterna till de deltagande medlemsstaterna.
 - f) Administrera ersättningssystemet för ersättning för översättningskostnader som avses i artikel 5 i förordning (EU) nr 1260/2012.
 - g) Säkerställa att en ansökan om enhetlig verkan ges in av innehavaren av ett europeiskt patent på handläggningsspråket enligt definitionen i artikel 14.3 i EPC, senast en månad från det att beslutet att bevilja patentet offentliggörs i Europeiska patenttidningen.

h) Säkerställa att uppgift om enhetlig verkan anges i registret för enhetligt patentskydd, när en ansökan om enhetlig verkan har getts in och, under den övergångsperiod som anges i artikel 6 i förordning (EU) nr 1260/2012, har getts in tillsammans med de översättningar som avses i den artikeln, samt att EPO informeras om eventuella begränsningar, licenser, överlåtelse eller upphävanden av europeiska patent med enhetlig verkan.

2. De deltagande medlemsstaterna ska se till att denna förordning följs när de fullgör de internationella skyldigheter som de åtagit sig i EPC, och ska för detta ändamål samarbeta med varandra. De deltagande medlemsstaterna ska som avtalslutande stater i EPC säkerställa styrningen och övervakningen av de aktiviteter som hänför sig till de uppgifter som avses i punkt 1 i denna artikel och ska se till att årsavgifterna fastställs på en nivå som är i enlighet med vad som anges i artikel 12 i denna förordning och att fördelningen av årsavgifterna bestäms i enlighet med vad som anges i artikel 13 i denna förordning.

De ska för detta ändamål inrätta ett särskilt utskott inom Europeiska patentorganisationens förvaltningsråd (nedan kallat det särskilda utskottet) i den mening som avses i artikel 145 i EPC.

Det särskilda utskottet ska bestå av företrädarna för de deltagande medlemsstaterna och en företrädare för kommissionen såsom observatör, samt ställföreträdare som företräder dem i deras frånvaro. Medlemmarna i det särskilda utskottet får biträdas av rådgivare eller experter.

Det särskilda utskottet ska fatta sina beslut med vederbörlig hänsyn till kommissionens ståndpunkt och i enlighet med bestämmelserna i artikel 35.2 i EPC.

3. De deltagande medlemsstaterna ska säkerställa att ett effektivt rättsligt skydd finns att tillgå inför en domstol behörig i en eller flera av de deltagande medlemsstaterna avseende de beslut som EPO fattar när det utför de arbetsuppgifter som avses i punkt 1.”

18 I artikel 18 i den angripna förordningen anges följande:

”1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2. Den ska tillämpas från och med den 1 januari 2014 eller den dag då avtalet om en enhetlig patentdomstol (nedan kallat avtalet) träder i kraft, om den dagen infaller senare.

Med avvikelse från artiklarna 3.1, 3.2 och 4.1 ska ett europeiskt patent, för vilket uppgift om enhetlig verkan antecknas i registret för enhetligt patentskydd, ha enhetlig verkan endast i de deltagande medlemsstater där den enhetliga patentdomstolen har exklusiv behörighet i fråga om europeiska patent med enhetlig verkan samma dag som denna verkan registreras.

3. Varje deltagande medlemsstat ska underrätta kommissionen om att den ratificerat avtalet om en enhetlig patentdomstol när dess ratifikationsinstrument deponeras. Kommissionen ska i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra datumet för avtalets ikraftträdande och en förteckning över de medlemsstater som har ratificerat avtalet den dag då det träder i kraft. Kommissionen ska därefter regelbundet uppdatera förteckningen över de deltagande medlemsstater som ratificerat avtalet och offentliggöra en sådan uppdaterad förteckning i *Europeiska unionens officiella tidning*.

4. De deltagande medlemsstaterna ska se till att de åtgärder som avses i artikel 9 har införts senast på tillämpningsdagen för denna förordning.

5. Varje deltagande medlemsstat ska se till att de bestämmelser som avses i artikel 4.2 har införts före eller senast på tillämpningsdagen för denna förordning eller, när det gäller en deltagande medlemsstat där den enhetliga patentdomstolen inte har exklusiv behörighet i fråga om europeiska patent med enhetlig verkan på tillämpningsdagen för denna förordning, senast den dag då den enhetliga patentdomstolen har sådan exklusiv behörighet i den deltagande medlemsstaten.

6. Ett enhetligt patentskydd kan sökas för alla europeiska patent som beviljas från och med tillämpningsdagen för denna förordning.”

Förfarandet vid domstolen och parternas yrkanden

- 19 Konungariket Spanien har väckt förevarande talan genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 22 mars 2013.
- 20 Domstolens ordförande beslutade den 12 september 2013 att tillåta Konungariket Belgien, Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Frankrike, Storhertigdömet Luxemburg, Ungern, Konungariket Nederländerna, Konungariket Sverige, Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt Europeiska kommissionen att intervensera till stöd för rådets yrkanden i enlighet med artikel 131.2 i domstolens rättegångsregler.
- 21 Konungariket Spanien har yrkat att domstolen ska
- fastställa att den angripna förordningen är en nullitet eller i andra hand ogiltigförklara den i sin helhet,
 - i andra hand ogiltigförklara
 - artikel 9.1 och 9.2 i den angripna förordningen i den lydelse som återgetts i den femte grunden för talan, och
 - artikel 18.2 i samma förordning, och samtliga hänvisningar i den angripna förordningen till en enhetlig patentdomstol som utgör systemet för domstolsprövning för europeiska patent med enhetlig verkan och rättskälla för dessa, och
 - förplikta rådet och parlamentet att ersätta rättegångskostnaderna.
- 22 Parlamentet och rådet, till vilka samtliga övriga intervenienter har anslutit sig, har yrkat att domstolen ska
- ogilla talan,
 - förplikta Konungariket Spanien att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning av talan

- 23 Till stöd för talan har Konungariket Spanien åberopat sju grunder, vilka avser underlåtelse att uppfylla rättsstatens värderingar; avsaknad av rättslig grund; maktmissbruk; åsidosättande av artikel 291.2 FEUF, och i andra hand åsidosättande av de principer som följer av domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7); åsidosättande av dessa principer på grund av delegeringen till EPO av administrativa uppgifter med avseende på europeiska patent med enhetlig verkan samt, med avseende på den sjätte och sjunde grunden, åsidosättande av principerna om unionsrättens autonomi och om dess enhetliga tillämpning.

Den första grunden: Åsidosättande av rättsstatens värderingar

Parternas argument

- 24 Konungariket Spanien har anfört att den angripna förordningen ska ogiltigförklaras, eftersom den innebär ett åsidosättande av rättsstatens värderingar enligt artikel 2 FEU. I den angripna förordningen föreskrivs ett skydd som grundar sig på europeiska patent, trots att det administrativa förfarande som föregick meddelandet av sådana patent inte kunde prövas av domstol så att en korrekt och enhetlig tillämpning av unionsrätten kunde garanteras och skyddet för de grundläggande rättigheterna kunde säkerställas. Detta strider mot principen om ett effektivt domstolsskydd. Konungariket Spanien har tillagt att det inte kan godtas att rättsakter från ett internationellt organ som inte omfattas av ovannämnda principer infogas i unionens rättsordning genom den angripna förordningen. Det kan inte heller godtas att ett internationellt system, i vilket det inte säkerställs att de konstitutionella principerna i EUF-fördraget följs, införlivas med unionens lagstiftning. Konungariket Spanien har härvid preciserat dels att de överklagandenämnder och den överklagandenämnd i utökad sammansättning som inrättats som organ vid EPO inte är oberoende i förhållande till EPO. Dessutom kan de beslut som fattas av överklagandenämnderna och överklagandenämnden i utökad sammansättning inte prövas i domstol, eftersom Europeiska patentorganisationen åtnjuter immunitet avseende rättsliga förfaranden och verkställighet.
- 25 Parlamentet har erinrat om att unionslagstiftaren gjorde ett rationellt val som ligger till grund för systemet för europeiska patent med enhetlig verkan och att unionslagstiftaren har ett stort utrymme för skönmässig bedömning. Parlamentet anser att den skyddsnivå för enskildas rättigheter som tillhandahålls enligt den angripna förordningen och parallellt säkerställs av EPC och den enhetliga patentdomstolen är förenlig med rättsstatsprincipen. EPO:s administrativa beslut avseende meddelande av europeiska patent med enhetlig verkan kan bli föremål för omprövning i olika instanser vid EPO. Medlemsstaterna, som alla är parter i konventionen, anser att skyddsnivån för enskilda enligt EPC är godtagbar.
- 26 Rådet har hävdatt att den första grunden är oklar. Rådet anser först och främst att det är förenligt med skyddet av mänskliga rättigheter att föra över befogenheter till en internationell organisation, för såvitt de grundläggande rättigheterna ges ett likvärdigt skydd i den aktuella organisationen. Så förhåller det sig i detta fall. I andra hand har rådet anfört att medlemsstaterna enligt artikel 9.3 i den angripna förordningen är skyldiga att säkerställa ett effektivt rättsligt skydd.
- 27 Intervenienterna har i huvudsak anslutit sig till parlamentets och rådets argument. Den belgiska, den tyska, den franska och den svenska regeringen har emellertid inledningsvis betonat att denna grund är verkningslös.

Domstolens bedömning

- 28 Det är fastslaget att den angripna förordningen, enligt artikel 1 i densamma utgör ett särskilt avtal i den mening som avses i artikel 142 i EPC, som har rubriken "Enhetliga patent". Det följer av den bestämmelsen att stater som är avtalsslutande parter i ett sådant avtal kommer överens om att europeiska patent som meddelas för dessa stater ska vara enhetliga inom samtliga dessa staters områden. De får dessutom föreskriva att europeiska patent endast får meddelas gemensamt för alla dessa stater.
- 29 I den angripna förordningen upprättas därför rättsliga villkor för att det i de deltagande medlemsstaterna ska vara möjligt att enhetliggöra patent som EPO har meddelat tidigare på grundval av EPC. I skäl 7 i den angripna förordningen preciseras att den enhetliga verkan, som ska vara strikt underordnad, bör skapas genom att "redan beviljade europeiska patent genom denna förordning ges enhetlig verkan i alla de deltagande medlemsstaterna". Det framgår uttryckligen av definitionerna i

artikel 2 b och c att europeiska patent med enhetlig verkan är europeiska patent som beviljats av EPO enligt de regler och förfaranden som fastställs i EPC och som har enhetlig verkan i de deltagande medlemsstaterna.

- 30 Av vad ovan anförts följer att den angripna förordningen inte syftar till att, ens delvis, reglera villkoren för att meddela europeiska patent. Dessa regleras inte i unionsrätten, utan endast i EPC. Förordningen syftar inte heller till att förfarandet för att meddela europeiska patent enligt EPC ska "införlivas" med unionsrätten.
- 31 Det följer däremot med nödvändighet att det anges att den angripna förordningen utgör ett "särskilt avtal i den mening som avses i artikel 142 i [EPC]", vilket Konungariket Spanien inte har bestritt, att den förordningen är begränsad till att dels fastställa villkoren för att ett europeiskt patent som EPO har meddelat tidigare i enlighet med EPC kan få enhetlig verkan på innehavarens begäran, dels att bestämma innebörden av denna enhetliga verkan.
- 32 Såsom generaladvokaten angav i punkt 61 i förslaget till avgörande, innebär detta att den första grunden – som syftar till att ifrågasätta huruvida det administrativa förfarandet som föregår meddelandet av ett europeiskt patent är lagenligt mot bakgrund av unionsrätten – är verkningslös och därför inte kan godtas.

Den andra grunden: Den angripna förordningen saknar rättslig grund

Parternas argument

- 33 Konungariket Spanien har hävdats att artikel 118 första stycket FEUF inte var korrekt rättslig grund för att anta den angripna förordningen och att förordningen ska anses vara en nullitet. Förordningen har inte något materiellt innehåll och när den antogs vidtogs inte åtgärder för att garantera ett enhetligt skydd för immateriella rättigheter i unionen. Den innebär inte heller en tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftningar i detta avseende.
- 34 Den angripna förordningen anges vara ett särskilt avtal i den mening som avses i artikel 142 i EPC, som enligt sin rubrik syftar till att genomföra ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd. Målet för och syftet med den angripna förordningen överensstämmer emellertid inte med den rättsliga grund med stöd av vilken förordningen antogs.
- 35 I den angripna förordningen preciseras nämligen inte mot vilka handlingar europeiska patent med enhetlig verkan ska utgöra ett skydd. Vidare hänvisas i förordningen till tillämplig nationell rätt, vilket är felaktigt, eftersom unionen har upprättat de europeiska patenten med enhetlig verkan och eftersom medlemsstaterna – enligt Konungariket Spanien – endast kan utöva sin befogenhet i den mån som unionen inte har utövat sin. Beträffande verkan av europeiska patent med enhetlig verkan hänvisas i förordningen till avtalet om en enhetlig patentdomstol, som är ett folkrättsligt avtal mellan de medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet, med undantag av Republiken Polen och Republiken Italien. Den hänvisningen strider emellertid mot autonomi hos unionens rättsordning. Den angripna förordningen saknar innehåll, eftersom "tillnärmning[en] av lagstiftning" har förts över till avtalet om en enhetlig patentdomstol.
- 36 Parlamentet och rådet har gjort gällande att artikel 118 FEUF utgjorde korrekt rättslig grund för att anta den angripna förordningen. Enligt den artikeln krävs inte en fullständig harmonisering av nationell lagstiftning, så länge en immateriell rättighet upprättas som ger ett enhetligt skydd i de deltagande medlemsstaterna.

- 37 Med hänsyn till dess syfte och innehåll uppfyller den angripna förordningen det kravet, eftersom den inför ett europeiskt patent med enhetlig verkan som ger ett enhetligt skydd i de deltagande medlemsstaterna och bestämmer patentets särdrag, omfattning och verkan.
- 38 Samtliga intervenienter som har yttrat sig över den andra grunden har anslutit sig till parlamentets och rådets ställningstagande.

Domstolens bedömning

- 39 Enligt fast rättspraxis ska valet av rättslig grund för en rättsakt inom unionen göras utifrån objektiva kriterier som kan bli föremål för domstolsprövning. Bland dessa kriterier ingår bland annat rättsaktens syfte och innehåll (dom kommissionen/rådet, C-377/12, EU:C:2014:1903, punkt 34 och där angiven rättspraxis, samt dom Förenade kungariket/rådet, C-81/13, EU:C:2014:2449, punkt 35).
- 40 Enligt artikel 118 första stycket FEUF ska unionslagstiftaren föreskriva åtgärder för att skapa europeiska rättigheter som säkerställer ett enhetligt skydd för immateriella rättigheter i unionen. Den bestämmelsen infördes i EUF-fördraget genom Lissabonfördraget och syftar särskilt på den inre marknadens upprättande eller funktion, som omfattas av ett område med delade befogenheter i enlighet med artikel 4 FEUF (se, för ett liknande resonemang, dom Spanien och Italien/rådet, C-274/11 och C-295/11, EU:C:2013:240, punkterna 16–26).
- 41 Vad beträffar orden ”i unionen” i den bestämmelsen har domstolen även slagit fast att eftersom den befogenhet som följer av denna artikel utövas inom ramen för ett fördjupat samarbete, ska den europeiska immateriella rättighet som upprättas och det enhetliga skydd som denna ger inte gälla i hela unionen, utan endast i de medlemsstater som deltar (se, för ett liknande resonemang, dom Spanien och Italien/rådet, C-274/11 och C-295/11, EU:C:2013:240, punkterna 67 och 68).
- 42 Domstolen ska därför, med beaktande av den angripna förordningens ändamål och innehåll, pröva huruvida åtgärder som säkerställer ett enhetligt skydd för immateriella rättigheter i unionen fastställs i den förordningen och därmed huruvida det var korrekt – som parlamentet, rådet och intervenienterna har gjort gällande – att anta den med stöd av artikel 118 första stycket FEUF, som anges som rättslig grund i förordningens ingress.
- 43 I fråga om den angripna förordningens ändamål, är dess syfte enligt artikel 1.1 i densamma ”att skapa ett enhetligt patentskydd”. Enligt skäl 1 i samma förordning bör ett sådant skydd vara ett av de rättsliga instrument som står till företagens förfogande bland annat för att göra det möjligt för dessa att anpassa sin verksamhet i fråga om tillverkning och distribution av produkter över nationsgränserna. Det ändamålet bekräftas i skäl 4 i samma förordning och samtidigt betonas nödvändigheten av att förbättra patentskyddet, eftersom det blir möjligt för företagen att få ett enhetligt patentskydd i de deltagande medlemsstaterna samt att minska kostnaderna och underlätta för företagen i hela unionen.
- 44 Med avseende på innehållet i den angripna förordningen finner domstolen att dess bestämmelser – i fråga om definitionen av egenskaperna hos europeiska patent med enhetlig verkan – uttrycker unionslagstiftarens vilja att säkerställa ett enhetligt skydd i de deltagande medlemsstaterna.
- 45 I artikel 3.1 i den angripna förordningen föreskrivs nämligen att ett europeiskt patent som beviljas med samma kravuppsättning avseende alla deltagande medlemsstater ska ha enhetlig verkan i de staterna, förutsatt att dess enhetliga verkan har registrerats i registret för enhetligt patentskydd. I artikel 3.2 i den förordningen föreskrivs dessutom att ett europeiskt patent med enhetlig verkan ska vara av enhetlig karaktär. Det ska ge ett enhetligt skydd och ha samma rättsverkan i alla deltagande medlemsstater. Det får endast begränsas, överlätas, upphävas eller upphöra med avseende på alla de deltagande medlemsstaterna.

- 46 Genom att det fastställs att en enda nationell rättsordning ska vara tillämplig i samtliga deltagande medlemsstater och att de handlingar som ett europeiskt patent med enhetlig verkan ska skydda mot ska fastställas enligt den materiella rätten i den rättsordningen – liksom egenskaperna hos det patentet som förmögenhetsobjekt – gör det möjligt att säkerställa att patentskyddet är enhetligt.
- 47 Till skillnad från europeiska patent som meddelas enligt bestämmelser som fastställts i enlighet med EPC – vilka, i var och en av de stater som är avtalsparter i den konventionen, säkerställer ett skydd med en räckvidd som fastställs enligt den nationella rätten i varje stat – följer nämligen enhetligheten i skyddet enligt europeiska patent med enhetlig verkan av tillämpningen av artiklarna 5.3 och 7 i den angripna förordningen. Där säkerställs att den angivna nationella rättsordningen ska vara tillämplig i samtliga deltagande medlemsstater i vilka patentet har enhetlig verkan.
- 48 Beträffande Konungariket Spaniens argument att den angripna förordningen inte har något materiellt innehåll, finner domstolen, i likhet med vad generaladvokaten har anfört i punkt 89 i förslaget till avgörande, att när ”åtgärder för att skapa europeiska rättigheter som säkerställer ett enhetligt skydd för immateriella rättigheter i unionen” nämns i artikel 118 FEUF, som ingår i kapitel III (med rubriken ”Tillnärmning av lagstiftning”) i avdelning VII i EUF-fördraget, innebär detta inte med nödvändighet att unionslagstiftaren ska göra en fullständig och uttömmande harmonisering av immaterialrättens samtliga delar.
- 49 Trots att de handlingar som europeiska patent med enhetlig verkan skyddar mot inte räknas upp i den angripna förordningen är dessa patent enhetliga, eftersom patentskyddet – oberoende av hur omfattande det materiella skyddet enligt ett europeiskt patent med enhetlig verkan är enligt den tillämpliga nationella rätten, i enlighet med artikel 7 i den angripna förordningen – ska tillämpas för det europeiska patentet med enhetlig verkan i samtliga deltagande medlemsstater i vilka det patentet har enhetlig verkan.
- 50 I skäl 9 i den angripna förordningen har unionslagstiftaren för övrigt angett att omfattningen och begränsningarna av rätten för innehavare av europeiska patent med enhetlig verkan att förbjuda tredje part att begå handlingar som patentet skyddar mot i samtliga deltagande medlemsstater i vilka det patentet har enhetlig verkan bör tillämpas i frågor som inte omfattas av den förordningen eller förordning nr 1260/2012.
- 51 Av vad ovan anförts följer att det enhetliga patentskydd som införs genom den angripna förordningen är ägnat att förebygga olikheter i de deltagande medlemsstaternas patentskydd. Det syftar därmed till ett enhetligt skydd i den mening som avses i artikel 118 första stycket FEUF.
- 52 Detta innebär att den bestämmelsen utgjorde korrekt rättslig grund för att anta den angripna förordningen.
- 53 Talan kan följaktligen inte bifallas på den andra grunden.

Den tredje grunden: Maktmissbruk

Parternas argument

- 54 Konungariket Spanien har anfört att parlamentet och rådet har gjort sig skyldiga till maktmissbruk till följd av att den angripna förordningen, som är ett ”tomt skal” och inte innehåller rättsliga bestämmelser som kan säkerställa ett enhetligt immaterialrättsligt skydd i unionen. I motsats till vad parlamentet har gjort gällande avgjordes inte denna fråga av domstolen i domen Spanien och Italien/rådet (C-274/11 och C-295/11, EU:C:2013:240).

55 Parlamentet och rådet har med stöd av intervenienterna yrkat att talan ska ogillas såvitt avser den tredje grunden. Parlamentet har betonat att domstolen i domen Spanien och Italien/rådet (C-274/11 och C-295/11, EU:C:2013:240) underkände Republiken Spaniens och Republiken Italiens argument avseende maktmissbruk. Rådet har tillagt att den angripna förordningen och upprättandet av ett europeiskt patent med enhetlig verkan främjar genomförandet av unionens mål, eftersom en innehavare av ett europeiskt patent som önskar erhålla skydd i de 25 medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet skulle vara tvungen att validera patentet separat i var och en av medlemsstaterna om europeiska patent med enhetlig verkan inte skulle ha enhetlig verkan. Ett sådant patent skulle då behöva bekräftas och, i händelse av tvist, försvaras separat i var och en av medlemsstaterna.

Domstolens bedömning

56 En rättsakt innebär enligt fast rättspraxis maktmissbruk endast om det på grundval av objektiva, relevanta och samstämmiga uppgifter framgår att den har antagits uteslutande, eller åtminstone huvudsakligen, för att uppnå andra mål än dem för vilka befogenheten i fråga har tilldelats eller för att kringgå ett förfarande som särskilt föreskrivs i EUF-fördraget, i syfte att komma till rätta med situationen i det konkreta fallet (domar Fedesa m.fl., C-331/88, EU:C:1990:391, punkt 24, och Spanien och Italien/rådet, C-274/11 et C-295/11, EU:C:2013:240, punkt 33 och där angiven rättspraxis).

57 I förevarande mål har Konungariket Spanien emellertid inte visat att den angripna förordningen antogs uteslutande eller huvudsakligen för att uppnå andra mål än dem för vilka befogenheten i fråga tilldelades och angavs i artikel 1.1 i den förordningen, eller för att kringgå ett förfarande som särskilt föreskrivs i EUF-fördraget, i syfte att komma till rätta med situationen i det konkreta fallet.

58 I grunden avseende maktmissbruk har Konungariket Spanien nämligen endast upprepat argumentet att den angripna förordningen inte innehåller rättsliga bestämmelser som kan säkerställa ett enhetligt immaterialrättsligt skydd i unionen. Domstolen har emellertid underkänt det argumentet i samband med prövningen av den andra grunden.

59 Talan kan således inte vinna bifall på den tredje grunden.

Den fjärde och den femte grunden: Åsidosättande av artikel 291.2 FEUF och av de principer som följer av domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7)

Parternas argument

60 I den fjärde grunden har Konungariket Spanien ifrågasatt det förhållandet att de deltagande medlemsstater som agerar inom ramen för det särskilda utskottet inom Europeiska patentorganisationens förvaltningsråd har tilldelats befogenhet, i artikel 9.2 i den angripna förordningen, att fastställa årsavgifter och årsavgifternas fördelning. En tilldelning av sådana genomförandebefogenheter till de deltagande medlemsstaterna innebär ett åsidosättande av artikel 291.2 FEUF och av de principer som följer av domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7).

61 Konungariket Spanien har först och främst gjort gällande att artikel 291 FEUF inte gör det möjligt för unionslagstiftaren att delegera den befogenheten till de deltagande medlemsstaterna. Artikel 291.1 är inte tillämplig, och i artikel 291.2 föreskrivs att om enhetliga villkor för genomförande av unionens rättsligt bindande akter krävs, ska kommissionen eller rådet tilldelas genomförandebefogenheter genom dessa akter. Med beaktande av lydelsen i artikel 9.2 i den angripna förordningen är det uppenbart att nyss nämnda villkor för att tillämpa artikel 291.2 är uppfyllt i förevarande fall.

- 62 Om domstolen skulle finna att artikel 291.2 FEUF inte har åsidosatts, har Konungariket Spanien i andra hand gjort gällande att den befogenhetsdelegering som är aktuell inte uppfyller villkoren i domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7), som bekräftades i domarna Romano (98/80, EU:C:1981:104), Tralli/ECB (C-301/02 P, EU:C:2005:306) och Förenade kungariket/parlamentet och rådet (C-270/12, EU:C:2014:18).
- 63 I den femte grunden har Konungariket Spanien gjort gällande att de principer som följer av domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7) åsidosätts genom artikel 9.1 i den angripna förordningen, i vilken vissa administrativa uppgifter delegeras till EPO. I motsats till vad ett flertal intervenienter har hävdad, är det inte medlemsstaternas egna befogenheter, utan unionens befogenheter som berörs. Denna delegering kan enligt Konungariket Spanien visserligen objektivt motiveras med den sakkunnighet som EPO har på området. En sådan delegering kan emellertid inte avse befogenheter som medför ett stort utrymme för skönmässig bedömning. Administrationen av ersättningssystemet för återbetalning av översättningskostnader i artikel 5 i förordning nr 1260/2012, som föreskrivs i artikel 9.1 f i den angripna förordningen, innefattar emellertid ett stort utrymme för skönmässig bedömning. EPO har för övrigt immunitet mot rättsliga förfaranden och verkställighet. Dess rättsakter kan därför inte prövas av domstol.
- 64 Till bemötande av den fjärde grunden har parlamentet anfört att tilldelning av vissa befogenheter till byråer alltid har utgjort ett undantag från fördragets bestämmelser i fråga om unionsrättens tillämpning, vilket under vissa förutsättningar är godtagbart i rättsligt hänseende. Parlamentet har dessutom ifrågasatt huruvida domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7) är relevant i fråga om tilldelning av befogenheter till ett sådant internationellt organ som det särskilda utskottet inom Europeiska patentorganisationens förvaltningsråd.
- 65 Rådet har gjort gällande att medlemsstaterna enligt artikel 291.1 FEUF ansvarar för att vidta lämpliga verkställighetsåtgärder när unionens institutioner antar rättsligt bindande akter. Det är endast om det för tillämpningen av dessa rättsakter krävs enhetliga villkor, som kommissionen, eller i förekommande fall rådet, ska vidta genomförandeåtgärder i enlighet med artikel 291.2 FEUF. Konungariket Spanien har härvid inte motiverat sitt påstående att fastställande av årsavgifter och årsavgifternas fördelning ska verkställas enhetligt på unionsnivå. Härav följer att domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7) saknar relevans i förevarande fall.
- 66 Parlamentet och rådet anser under alla omständigheter att de villkor som slogs fast i domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7) är uppfyllda.
- 67 Till bemötande av den femte grunden har parlamentet och rådet hävdad att den rättspraxis som bygger på domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7) inte är tillämplig. Till stöd härför har de angett samma skäl som dem som angetts för att bemöta den fjärde grunden. Parlamentet och rådet har tillagt att den arbetsuppgift som anges i artikel 9.1 f i den angripna förordningen, i motsats till övriga arbetsuppgifter som föreskrivs i artikel 9.1, omfattas av kriterier som slagits fast indirekt, genom hänvisning till artikel 5 i förordning nr 1260/2012. I motsats till vad Konungariket Spanien har anfört, har EPO inte fullständig frihet med avseende på den arbetsuppgift som ska fullgöras. I synnerhet är den bedömning som EPO ska göra inte politisk, utan snarare administrativ eller teknisk. Parlamentet har även erinrat om att en representant för kommissionen deltar som observatör i det särskilda utskottet inom Europeiska patentorganisationens förvaltningsråd. Beträffande frågan om domstolsprövning har parlamentet och rådet hänvisat till sina tidigare argument i det avseendet.
- 68 Intervenienterna har anslutit sig till parlamentets och rådets argument.

Domstolens bedömning

- 69 Det första argumentet till stöd för den fjärde grunden avser åsidosättande av artikel 291.2 FEUF. Det andra argumentet till stöd för den fjärde och den femte grunden avser åsidosättande av de principer som följer av domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7).
- 70 Vad i första hand beträffar argumentet avseende åsidosättande av artikel 291.2 FEUF, är det, såsom domstolen erinrat om ovan i punkt 28, fastslaget att den angripna förordningen utgör ett särskilt avtal i den mening som avses i artikel 142 i EPC. Bestämmelserna i nionde delen av den konventionen, som avser särskilda avtal och omfattar artiklarna 142–149 i densamma, är därför tillämpliga på ett sådant avtal.
- 71 Enligt artiklarna 143 och 145 i EPC får en grupp av medlemsstater som utnyttjar bestämmelserna i avdelning IX i EPC ge EPO i uppdrag att utföra vissa arbetsuppgifter och får inrätta ett särskilt utskott inom Europeiska patentorganisationens förvaltningsråd, såsom anges i skäl 16 i den angripna förordningen. I artikel 146 i EPC föreskrivs dessutom att om EPO enligt artikel 143 i den konventionen har fått i uppdrag att utföra ytterligare uppgifter, ska gruppen fördragsslutande stater svara för de kostnader som Europeiska patentorganisationen ådrar sig genom att utföra dessa uppgifter.
- 72 För att genomföra de ovannämnda bestämmelserna föreskrivs i artikel 9.1 i den angripna förordningen att de deltagande medlemsstaterna ska ge EPO i uppdrag att utföra ett antal arbetsuppgifter som räknas upp. I artikel 9.2 i samma förordning anges att de deltagande medlemsstaterna, som avtalsslutande stater i EPC, ska säkerställa styrningen och övervakningen av de aktiviteter som hänför sig till de uppgifterna och ska se till att årsavgifterna fastställs och att fördelningen av årsavgifterna bestäms i enlighet med vad som anges i den förordningen. I skäl 20 i samma förordning preciseras att den lämpliga nivån på och fördelningen av årsavgifter bör fastställas för att säkerställa att alla kostnader för de uppgifter som EPO fått i uppdrag att utföra med anledning av det enhetliga patentskyddet helt och hållet täcks av inkomsterna från europeiska patent med enhetlig verkan.
- 73 Av de ovan angivna skälen framgår att årsavgifterna enligt artikel 9.2 i den angripna förordningen måste täcka EPO:s utgifter för de ytterligare uppgifter som de deltagande medlemsstaterna ger den organisationen i uppdrag att utföra, i den mening som avses i artikel 143 i EPC.
- 74 Dessa arbetsuppgifter är emellertid nära knutna till genomförandet av ett enhetligt patentskydd som införts genom den angripna förordningen.
- 75 I motsats till vad vissa av intervenienterna har hävdad, finner domstolen därför att fastställelsen av årsavgifterna och fördelningen av dem i enlighet med artikel 9.2 i den angripna förordningen utgör ett genomförande av en unionsrättslig akt som är rättsligt bindande i den mening som avses i artikel 291.1 FEUF.
- 76 Enligt lydelsen i den sistnämnda bestämmelsen ska medlemsstaterna vidta alla nationella lagstiftningsåtgärder som är nödvändiga för att genomföra unionsrättsliga akter som är rättsligt bindande.
- 77 Det är endast om enhetliga villkor för genomförande av unionens rättsligt bindande akter krävs som kommissionen eller, i särskilda vederbörligen motiverade fall och i de fall som anges i artiklarna 24 FEU och 26 FEU, rådet tilldelas genomförandebefogenheter genom dessa akter enligt artikel 291.2 FEUF.
- 78 Konungariket Spanien har i den fjärde grunden emellertid inte angett skälen till att sådana enhetliga villkor behövs för att genomföra artikel 9.2 i den angripna förordningen.

- 79 Konungariket Spanien har nämligen endast gjort gällande att behovet av sådana villkor följer av den förordningens bestämmelser och av den omständigheten att en enda avgift ska fastställas för europeiska patent med enhetlig verkan, i stället för att fastställa en avgift för varje medlemsstat.
- 80 Det argumentet kan dock inte godtas.
- 81 I artikel 9.1 e i den angripna förordningen föreskrivs visserligen att de deltagande medlemsstaterna ska ge EPO i uppdrag att "[s]amla in och administrera årsavgifter för europeiska patent med enhetlig verkan". Det föreskrivs emellertid inte att årsavgifterna ska uppgå till samma belopp i samtliga deltagande medlemsstater.
- 82 För övrigt gäller att det måste vara de deltagande medlemsstaterna, och inte kommissionen eller rådet, som ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att genomföra artikel 9.2 i den angripna förordningen, eftersom unionen – till skillnad från medlemsstaterna – inte är avtalsslutande part i EPC. Detta följer av den omständigheten att den angripna förordningen kvalificeras som ett särskilt avtal i den mening som avses i artikel 142 i EPC och av den omständigheten, vilken Konungariket Spanien inte heller har bestritt, att det åligger ett särskilt utskott inom Europeiska patentorganisationens förvaltningsråd att fastställa årsavgifterna och fördelningen av dem.
- 83 Härav följer att Konungariket Spanien saknar fog för att hävda att artikel 291.2 FEUF har åsidosatts.
- 84 För det andra ska domstolen pröva argumentet att de principer som följer av domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7) har åsidosatts. Det argumentet har åberopats till stöd för den fjärde och den femte grunden. I denna rättspraxis har domstolen bland annat slagit fast att en unionsinstitutions delegering till ett privat organ av en oinskränkt befogenhet som innebär en vidsträckt bedömningsfrihet och som i den praktiska användningen kan ge uttryck för en verklig ekonomisk politik är oförenlig med kraven i EUF-fördraget (se, för ett liknande resonemang, domarna Meroni/Höga myndigheten, 9/56, EU:C:1958:7, s. 43, 44 och 47, samt Förenade kungariket/parlamentet och rådet, C 270/12, EU:C:2014:18, punkterna 41 och 42).
- 85 Till skillnad från medlemsstaterna är unionen nämligen inte avtalsslutande part i EPC. Unionslagstiftaren hade därför grund för att, i artikel 9.2 i den angripna förordningen, föreskriva att det är i deras egenskap av avtalsslutande stater i EPC som de deltagande medlemsstaterna ska se till att årsavgifterna fastställs och att fördelningen av årsavgifterna bestäms.
- 86 Det framgår av lydelsen i artikel 9.1 i den angripna förordningen att det är de deltagande medlemsstaterna som, i den mening som avses i artikel 143 i EPC, ska ge EPO i uppdrag att utföra de arbetsuppgifter som räknas upp i den bestämmelsen.
- 87 Eftersom unionslagstiftaren, i motsats till vad Konungariket Spanien har gjort gällande, inte har delegerat de genomförandebefogenheter som enligt unionsrätten tillkommer denne till de deltagande medlemsstaterna eller EPO är de principer som domstolen slog fast i domen Meroni/Höga myndigheten (9/56, EU:C:1958:7) inte tillämpliga.
- 88 Härav följer att talan inte kan vinna bifall på den fjärde och den femte grunden.

Den sjätte och den sjunde grunden: Åsidosättande av principerna om unionsrättens autonomi och enhetlighet

Parternas argument

- 89 Konungariket Spanien har i sin sjätte grund gjort gällande att det, för att autonomi hos unionens rättsordning ska bibehållas, fordras att unionens och dess institutioners befogenheter inte förvanskas genom internationella avtal. Så har emellertid inte skett i förevarande mål.
- 90 I den sjätte grundens första del har Konungariket Spanien anfört att det inte finns någon väsentlig skillnad mellan avtalet om en enhetlig patentdomstol och förslaget till avtal om att upprätta en domstol för tvister avseende europeiska patent och gemenskapspatent. Domstolen har slagit fast att det förslaget är oförenligt med EU-fördraget och EUF-fördraget (yttrande 1/09, EU:C:2011:123). För det första ingår den enhetliga patentdomstolen inte i unionens institutionella system eller domstolssystem. För det andra innehåller avtalet om en enhetlig patentdomstol inte några garantier för att upprätthålla unionsrätten. Den omständigheten att den enhetliga patentdomstolens åtgärder, enligt artikel 23 i avtalet om en enhetlig patentdomstol, ska direkt tillskrivas varje avtalssslutande medlemsstat individuellt och kollektivt, även vid tillämpning av artiklarna 258 FEUF, 259 FEUF och 260 FEUF är inte tillräcklig i detta avseende, även om den är förenlig med fördragen.
- 91 I den sjätte grundens andra del har Konungariket Spanien hävdade att de deltagande medlemsstaterna genom att ansluta sig till avtalet om en enhetlig patentdomstol utövar en behörighet som numera tillkommer unionen och agerar i strid med principerna om lojalt samarbete och unionsrättens autonomi. Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har unionen exklusiv befogenhet att ingå ett internationellt avtal, i den mån ingåendet kan påverka gemensamma regler eller ändra räckvidden för dessa. Avtalet om en enhetlig patentdomstol påverkar emellertid förordning nr 1215/2012 och konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område som undertecknades i Lugano den 30 oktober 2007 (EUT L 339, s. 3) ändrar räckvidden för densamma.
- 92 Slutligen har Konungariket Spanien, i den sjätte grundens tredje del gjort gällande att det följer av artikel 18.2 första stycket i den angripna förordningen att det är en absolut förutsättning att avtalet om en enhetlig patentdomstol träder i kraft för att den förordningen ska kunna tillämpas. Enligt artikel 89 i det avtalet, kan det träda i kraft under förutsättning att det trettonde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet har deponerats. Av dessa ska tre vara från de tre medlemsstaterna med det största antalet gällande europeiska patent under det år som föregick året för undertecknandet av avtalet om en enhetlig patentdomstol. Härav följer att den behörighet som unionen verkligen kan utöva genom den angripna förordningen är beroende av de medlemsstater som är avtalslutande parter i avtalet om en enhetlig patentdomstol.
- 93 I den sjunde grunden har Konungariket Spanien hävdade att medlemsstaterna enligt artikel 18.2 andra stycket i den angripna förordningen ensidigt får besluta huruvida denna ska vara tillämplig på dem. Om en medlemsstat beslutar att inte ratificera avtalet om en enhetlig patentdomstol kommer den förordningen inte att vara tillämplig på den medlemsstaten och den enhetliga patentdomstolen kommer inte att ha exklusiv befogenhet i den staten att pröva europeiska patent med enhetlig verkan. Europeiska patent med enhetlig verkan kommer därför inte att ha enhetlig verkan i den medlemsstaten. Detta utgör ett åsidosättande av principerna om unionsrättens autonomi och om dess enhetliga tillämpning.
- 94 Parlamentet har inledningsvis anfört att sambandet mellan den angripna förordningen och avtalet om en enhetlig patentdomstol utgör en absolut förutsättning för att europeiska patent med enhetlig verkan ska fungera och att de inte strider mot unionsrätten. I avtalet om en enhetlig patentdomstol har de två väsentliga villkor iakttagits som är nödvändiga för att iaktta autonomi hos unionens

rättsordning. Dels ändras inte arten av unionens och dess institutioners befogenheter, dels innebär avtalet inte att unionen eller dess institutioner måste göra en särskild tolkning av unionens rättsliga bestämmelser i det avtalet när de utövar sina interna befogenheter.

- 95 Dessutom strider inte upprättandet av en enhetlig patentdomstol mot någon av unionens befogenheter. Befogenheten att upprätta en enhetlig patentdomstol och att fastställa räckvidden av dess befogenheter tillkommer fortfarande medlemsstaterna och har inte tilldelats unionen ensam. Enligt den angripna förordningen krävs uttryckligen att medlemsstaterna ger den enhetliga patentdomstolen exklusiv behörighet. I den angripna förordningen, som antagits med stöd av artikel 118 första stycket FEUF, föreskrivs uttryckligen att medlemsstaterna i fråga om patent får anta bestämmelser om undantag från förordning nr 1215/2012. För att avtalet om en enhetlig patentdomstol skulle kunna träda i kraft fordrades enligt unionslagstiftaren dessutom att unionslagstiftaren gjorde nödvändiga ändringar i den sistnämnda förordningen vad gäller sambandet mellan den förordningen och det ovannämnda avtalet. Enligt flera bestämmelser i EUF-fördraget fordras att medlemsstaterna godkänner en sekundärrättslig unionsrättsakt för att den ska kunna träda i kraft.
- 96 Parlamentet anser dessutom att en medlemsstats beslut att inte ratificera avtalet om en enhetlig patentdomstol, vilket skulle medföra att den angripna förordningen inte kan tillämpas i den medlemsstaten, skulle utgöra ett åsidosättande av artikel 4.3 FEU. Även om det skulle föreligga en risk för den enhetliga tillämpningen av den angripna förordningen, är den risken motiverad med hänsyn till behovet av ett effektivt domstolsskydd och av att iaktta rättssäkerhetsprincipen.
- 97 Rådet har anfört att lagstiftaren i politiskt hänseende har valt att knyta europeiska patent med enhetlig verkan till en särskild domstols funktion. Den enhetliga patentdomstolen ska säkerställa en konsekvent rättspraxis och rättsäkerhet. Det finns inget rättsligt hinder för att, såsom anges i skälen 24 och 25 i den angripna förordningen, knyta samman europeiska patent med enhetlig verkan och den enhetliga patentdomstolen. I lagstiftningspraxis finns dessutom flera exempel på att tillämpligheten av en unionsrättsakt villkorats av en händelse utanför rättsaktens tillämpningsområde. Det antal ratifikationer som behövs för att avtalet om en enhetlig patentdomstol ska träda i kraft fastställdes till tretton eftersom det var medlemsstaternas vilja att europeiska patent med enhetlig verkan och den enhetliga patentdomstolen skulle upprättas snabbt.
- 98 Rådet har dessutom erinrat om att det i artikel 18.2 i den angripna förordningen endast föreskrivs ett undantag från artiklarna 3.1, 3.2 och 4.1 i den förordningen. Den enhetliga verkan av ett europeiskt patent med enhetlig verkan är därför begränsad till de medlemsstater som ratificerat avtalet om en enhetlig patentdomstol. Övriga bestämmelser i förordningen är tillämpliga på samtliga deltagande medlemsstater. Med hänsyn till betydelsen av sambandet mellan den angripna förordningen och avtalet om en enhetlig patentdomstol kan det anses vara fråga om en kompletterande garanti för att detta samband ska fungera på bästa sätt.
- 99 De intervenienter som har yttrat sig över den sjätte och den sjunde grunden har anslutit sig till parlamentets och rådets ställningstagande.

Domstolens bedömning

- 100 Domstolen anför inledningsvis att den sjätte grundens två första delar syftar till att styrka dels att avtalet om en enhetlig patentdomstol inte är förenligt med unionsrätten, dels att medlemsstaterna inte kan ratificera avtalet om en enhetlig patentdomstol utan att åsidosätta sina skyldigheter enligt unionsrätten.
- 101 I samband med en talan som väckts enligt artikel 263 FEUF är domstolen inte behörig att avgöra om ett internationellt avtal som medlemsstater har ingått är lagenligt.

- 102 I samband med en sådan talan är unionsdomstolen inte heller behörig att avgöra huruvida en åtgärd som vidtagits av en nationell myndighet är lagenlig (se, för ett liknande resonemang, dom Liivimaa Lihaveis, C-562/12, EU:C:2014:2229, punkt 48 och där angiven rättspraxis).
- 103 Härav följer att den sjätte grundens två första delar ska avvisas.
- 104 I fråga om den sjätte grundens tredje del föreskrivs i artikel 18.2 första stycket i den angripna förordningen att den ”ska tillämpas från och med den 1 januari 2014 eller den dag då avtalet om en enhetlig patentdomstol träder i kraft, om den dagen infaller senare”.
- 105 För att en förordning ska vara direkt tillämplig i enlighet med artikel 288 andra stycket FEUF fordras enligt domstolens praxis att den utan någon åtgärd för att införliva den med nationell rätt träder i kraft och tillämpas till rättssubjektens förmån eller nackdel. Detta gäller dock inte om medlemsstaterna enligt den aktuella förordningen ska anta de lagar och andra författningar samt vidta de ekonomiska åtgärder som behövs för att förordningens bestämmelser ska kunna tillämpas (se domarna Bussone, 31/78, EU:C:1978:217, punkt 32, och ANAFE, C-606/10, EU:C:2012:348, punkt 72 och där angiven rättspraxis).
- 106 Så är fallet i förevarande mål. Unionslagstiftaren har nämligen överlämnat åt medlemsstaterna att dels vidta olika åtgärder inom den rättsliga ram som fastställs i EPC, dels inrätta en enhetlig patentdomstol för att den angripna förordningens bestämmelser ska kunna tillämpas. En enhetlig patentdomstol är, i enlighet med vad som det erinras om i skälen 24 och 25 i den förordningen, mycket viktig för att säkerställa att patent fungerar på rätt sätt, samt för att säkerställa en enhetlig rättspraxis och därmed rättssäkerhet liksom kostnadseffektivitet för patenthavarna.
- 107 Konungariket Spanien har i samband med den sjunde grunden anfört att medlemsstaterna enligt artikel 18.2 andra stycket i den angripna förordningen ensidigt får besluta huruvida denna ska vara tillämplig på dem. Det argumentet grundar sig på ett felaktigt antagande. Den bestämmelsen innebär nämligen undantag endast från artiklarna 3.1, 3.2 och 4.1 i den angripna förordningen, men berör inte övriga bestämmelser i den förordningen. Ett sådant partiellt och tillfälligt undantag är för övrigt motiverat på de grunder som angetts ovan i punkt 106.
- 108 Mot denna bakgrund kan den sjätte och den sjunde grunden inte leda till bifall för talan.
- 109 Mot bakgrund av vad ovan anförts ska talan ogillas, vilket betyder att även Konungariket Spaniens andrahandsyrkande om delvis ogiltigförklaring av den angripna förordningen ska ogillas.

Rättegångskostnader

- 110 Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Parlamentet och rådet har yrkat att Konungariket Spanien ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Konungariket Spanien har tappat målet, ska det bära sina rättegångskostnader och ersätta parlamentets och rådets rättegångskostnader.
- 111 Enligt artikel 140.1 i rättegångsreglerna ska de medlemsstater och institutioner som har intervenerat bära sina rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

- 1) **Talan ogillas.**
- 2) **Konungariket Spanien ska bära sina rättegångskostnader och ersätta de kostnader som uppkommit för Europaparlamentet och Europeiska unionens råd.**

- 3) Konungariket Belgien, Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Frankrike, Storhertigdömet Luxemburg, Ungern, Konungariket Nederländerna, Konungariket Sverige, Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland och Europeiska kommissionen ska bära sina rättegångskostnader.**

Underskrifter